

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου

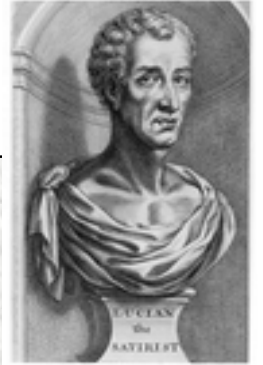
Ενότητα 8 : Α. Κείμενο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διαφάνειες

• Λουκιανός: Η ζωή και το έργο του	3 - 10
• Ένα μοιραίο λάθος: Εισαγωγικά	11 - 12
• Ένα μοιραίο λάθος: Κείμενο - Μετάφραση	13 - 19
• Κείμενο	20 - 21

- Ο Λουκιανός ήταν από τη Συρία.
- Γεννήθηκε στα Σαμόσατα, πρωτεύουσα της Κομμαγηνής, στον πάνω Ευφράτη, γύρω στο 120 μ.Χ. Εκεί έλαβε τη στοιχειώδη εκπαίδευση και πέρασε τα παιδικά του χρόνια.
- Κάποια στιγμή πηγαίνει ως μαθητευόμενος σε κάποιο θείο του γλύπτη λόγω κάποιου ταλέντου του στην τέχνη.
- Όταν έσπασε κάτι στο εργαστήριο του θείου του, επέστρεψε στο σπίτι των γονιών του, ουσιαστικά ολοκληρώνοντας έτσι άδοξα αυτόν τον κύκλο της μαθητείας του.

- Από νωρίς στράφηκε τελικά στα γράμματα. Αιτία η έντονη φιλομάθειά του.
- Μελέτησε τα ελληνικά, κι έπειτα ξεκίνησε για τις ρητορικές σχολές της Ιωνίας, να μάθει τη ρητορική τέχνη.

- **Αντιόχεια:** δικανική ρητορεία, (το κατώτερο είδος ρητορικής).
- **Σμύρνη:** σοφιστική (ή επιδεικτική) ρητορική, (ως μέσον προσπορισμού χρημάτων).
- **Ταξίδια:** διάφορες πόλεις της Μικράς Ασίας, της Ελλάδας, της Μακεδονίας, της Ιταλίας και της Γαλατίας (όπου ασκούσε και επιδείκνυε τις ρητορικές του ικανότητες).

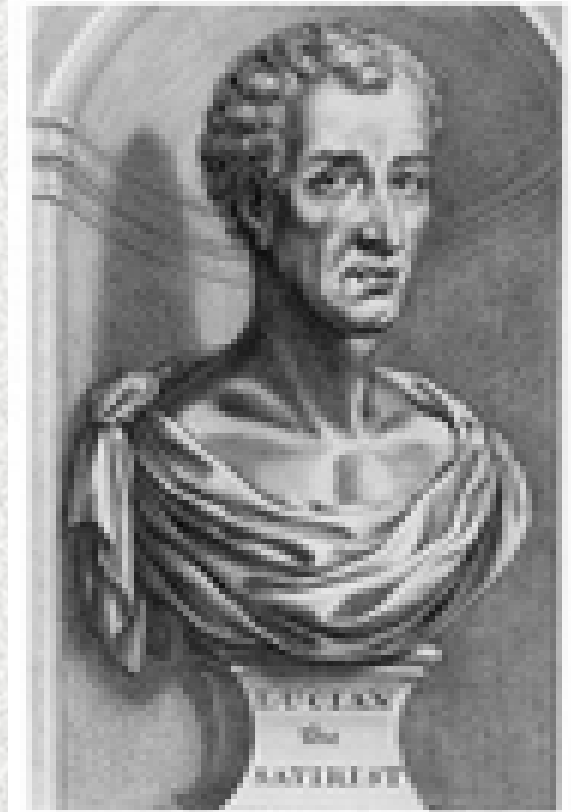
- **Αθήνα:** Εγκατάσταση το 165 μ.Χ.
- Στην Αθήνα αναπτύσσει τον ιδιαίτερο τρόπο γραφής του:
 - λιτός και απέριττος διάλογος και χαριτολογία
 - κωμικό, πειρακτικό ύφος
 - πικρία και σαρκασμό (ιδιαίτερα προς το τέλος της ζωής του), - ένας λόγος οξύς, όσο και υπεύθυνος

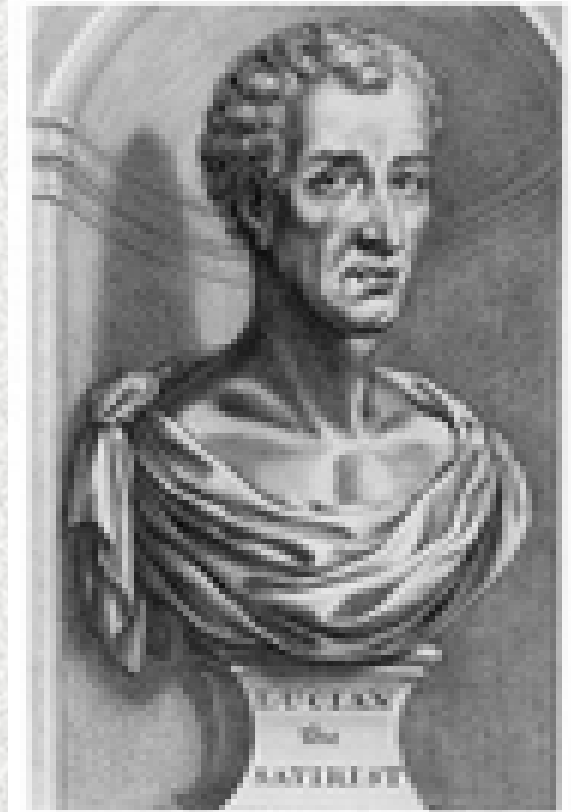
- Τέλος της ζωής του = δραστική στροφή σε σχέση με τα παλιά ιδανικά του.
- Εξασφάλισε μια θέση ανώτατου διοικητικού στην Αίγυπτο, με παχύλο μισθό, αποτέλεσμα των σχέσεων που απέκτησε με ισχυρούς ανθρώπους.
- Ο θάνατός του = μεταξύ των ετών 180 και 192 μ.Χ.

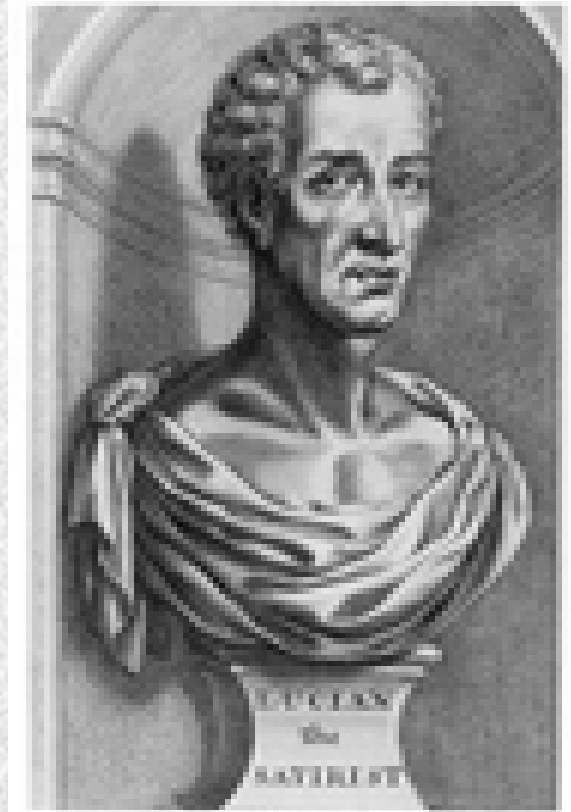
- Συνολικά αποδίδονται στον Λουκιανό **82 βιβλία**, κάποια από τα οποία θεωρούνται νόθα. Ανάλογα με τη φύση τους, τα έργα του κατατάσσονται στις **παρακάτω κατηγορίες** (κυριαρχούν οι διάλογοι):
 - Μελέτες ή επιδεικτικοί λόγοι
 - Διάλογοι
 - Επιστολές
 - Μυθιστορήματα
 - Νόθα έργα

- Χαρακτηριστικά:
- Ο **διάλογος**, για να σατιρίσει, να καυτηριάσει και να αναπτύξει τα θέματα που τον απασχολούν.
- **Λιτότητα** και **χαριτολογία**, χωρίς περίτεχνα και πομπώδη σχήματα λόγου που υπάρχουν συχνά σε φιλοσοφικούς διαλόγους.

- Αποφεύγει:
 - -την **εξεζητημένη** **χρήση** της γλώσσας,
 - τα **παραφορτωμένα** **ρητορικά** **σχήματα**,
 - τη **σοβαροφάνεια**
 - την **άμετρη** **χρήση** της **Αττικής** **διαλέκτου** (**υπεραττικισμός**).
- Τέλος, **χλευάζει** τον γεμάτο στόμφο λόγο των φιλοσόφων και των ρήτορων.

- Η κριτική ματιά του Λουκιανού και η αξία της σάτιρας του φαίνονται κυρίως μέσα από τους **μενίππειους διαλόγους** του.
- Σε αυτούς τους διαλόγους ανήκουν και οι **30 νεκρικοί διάλογοι**, στους οποίους νεκροί μιλούν για τη ματαιότητα των ανθρώπινων επιθυμιών.
- Εδώ έχουμε τον χαρακτηριστικό διάλογο ανάμεσα στον **Καλλιδημίδα** που κρίνεται για τις αμαρτίες του και στον **Ζηνόφαντο**.

❖ Στόχος εδώ της κριτικής του Λουκιανού είναι οι κάθε λογής **«παράσιτοι»**, δηλ. όλοι εκείνοι που ζούσαν προσκολλημένοι σε κάποιον πλούσιο με την ελπίδα ποικίλων ανταλλαγμάτων.

❖ Εδώ ο Καλλιδημίδης περιγράφει στον Ζηνόφαντο ποια κατάληξη είχε η προσπάθεια του να **επισπύσει τον θάνατο** του ηλικιωμένου προστάτη του Πτοιοδώρου.

❖ Κείμενο.

ZHN.:Σύ δέ, ὦ Καλλιδημίδα,
πῶς ἀπέθανες;

Ἐγώ μὲν γάρ παράσιτος ὦν
Δεινίου

πλέον τοῦ ἱκανοῦ
ἀπεπνίγην ἐμφαγών.

• Μετάφραση.

ZHN .: Εσύ, Καλλιδημίδα,
πώς πέθανες;

Εγώ, πάντως, όντας
παράσιτος κοντά στον Δεινία

επειδή έφαγα περισσότερο απ'
όσο έπρεπε, έσκασα.

❖ Κείμενο.

ΚΑΛ.: Τό δέ ἐμόν

παράδοξόν τι ἐγένετο.

Οἴσθα γάρ καί σύ που

Πτοιόδωρον τόν γέροντα;

ΖΗΝ.: Τόν ἄτεκνον, τόν
πλούσιον;

• Μετάφραση.

ΚΑΛ.: Η δική μου περίπτωση,

όμως υπήρξε κάπως
περίεργη.

Γνωρίζεις ίσως και εσύ

τον Πτοιόδωρο το γέροντα;

ΖΗΝ.: Τον άτεκνο, τον
πλούσιο;

❖ Κείμενο.

ΚΑΛ.: Ἐκεῖνον αὐτόν

ἀεὶ ἐθεράπευον

ὑπισχνούμενον

ἐπ' ἐμοὶ τεθνήξεσθαι.

Ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ τὸν Τιθωνόν ὁ γέρον ἔζη,

ἐπίτομον τινα ὁδὸν ἐπὶ τὸν κληῖρον ἐξηῦρον.

• Μετάφραση.

ΚΑΛ.: Εκείνον ακριβῶς

τον φρόντιζα πάντοτε,

επειδὴ υποσχόταν

ὅτι μετὰ το θάνατο του θα τον κληρονομούσα.

Επειδὴ, ὅμως, ο γέρος πιο πολύ και ἀπὸ τον Τιθωνό ζούσε, για

την κληρονομιά κάποιον δρόμο πιο σύντομο βρήκα.

❖ Κείμενο.

πριάμενος γάρ φάρμακον

ἀνέπεισα τόν οἰνοχόον,

ἐπειδάν τάχιστα ὁ
Πτοιόδωρος αἰτήση πιεῖν,

ἐμβαλόντα εἰς κύλικα

• Μετάφραση.

αφού δηλαδή αγόρασα
δηλητήριο,

ἐπεισα παρά τη θέλησή του
τον οινοχόο,

αμέσως μόλις ζητήσει να πει
ο Πτοιόδωρος,

αφού το βάλει σε ποτήρι του
κρασιού,

❖ Κείμενο.

ἔτοιμον ἔχειν

καί ἐπιδοῦναι αὐτῷ·

εἰ δέ τοῦτο ποιήσῃ,

ἐλεύθερον ἐπωμοσάμην
ἀφήσειν αὐτόν.

ΖΗΝ.: Τί οὖν ἐγένετο;

Πάνυ γάρ τι παράδοξον
ἔρεϊν ἔοικας.

• Μετάφραση.

να το έχει έτοιμο

και να το δώσει σε αυτόν·

και, αν κάνει αυτό,

ορκίστηκα ότι θα τον αφήσω
ελεύθερο.

ΖΗΝ.: Τι έγινε λοιπόν;

Γιατί μοιάζεις ότι θα πεις κάτι
πολύ παράδοξο.

❖ Κείμενο.

ΚΑΛ.: Ἐπεὶ τοῖνυν
λουσάμενοι ἤκομεν,

δύο δὴ ὁ μειρακίσκος
κύλικας ἔχων ἐτοίμους

οὐκ οἶδ' ὅπως ἔδωκεν ἐμοί
μέν τό φάρμακον,

Πτοιόδωρον δέ τό
ἄφάρμακτον ἔδωκεν·

• Μετάφραση.

ΚΑΛ.: Αφού λοιπόν μετά το
λουτρό μας ήρθαμε,

το παλικάρακι, που είχε
βέβαια έτοιμα δύο ποτήρια
κρασιού,

δεν ξέρω πώς έδωσε σε μένα
το δηλητήριο,

και στον Πτοιόδωρο έδωσε το
ποτήρι που δεν περιείχε
δηλητήριο.

❖ Κείμενο.

εἶτα ὁ μὲν ἔπινεν,

ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκτάδην
ἐκείμην ὑποβολιμαῖος

ἀντ' ἐκείνου νεκρός.

Τί τοῦτο γελάς, ὦ
Ζηνόφαντε;

Καί μὴν οὐκ ἔδει γε ἑταίρω
ἀνδρὶ ἐπιγελαῖν.

• Μετάφραση.

ἔπειτα, εκείνος ἔπινε,

ἐνῶ ἐγὼ αμέσως κειτόμουν
ξαπλωμένος

παίρνοντας τη θέση εκείνου
νεκρός.

Γιατί γελάς με αυτό,
Ζηνόφαντε;

Κι ὅμως δεν ἔπρεπε βέβαια
να γελάς σε βάρος ενός
φίλου.

ΖΗΝ.:Σύ δέ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπέθανες; Ἐγώ μὲν γάρ παράσιτος ὢν Δεινίου πλέον τοῦ ἱκανοῦ ἀπεπνίγην ἐμφαγών.

ΚΑΛ.:Τό δέ ἐμόν παράδοξόν τι ἐγένετο. Οἴσθα γάρ καί σύ που Πτοιόδωρον τόν γέροντα;

ΖΗΝ.:Τόν ἄτεκνον, τόν πλούσιον;

ΚΑΛ.:Ἐκεῖνον αὐτόν ἀεὶ ἐθεράπευον ὑπισχνούμενον ἐπ' ἐμοί τεθνήξεσθαι. Ἐπεὶ δέ ὑπέρ τόν Τιθωνόν ὁ γέρων ἔζη, ἐπίτομον τινα ὁδόν ἐπί τόν κληῖρον ἐξηῦρον· πριάμενος γάρ φάρμακον ἀνέπεισα τόν οἰνοχόον, ἐπειδάν τάχιστα ὁ Πτοιόδωρος αἰτήσῃ πιεῖν, ἐμβαλόντα εἰς κύλικα ἔτοιμον ἔχειν καί ἐπιδοῦναι αὐτῷ· εἰ δέ τοῦτο ποιήσῃ, ἐλεύθερον ἐπωμοσάμην ἀφήσειν αὐτόν.

ΖΗΝ.: Τί οὖν ἐγένετο; Πάνυ γάρ τι παράδοξον ἐρεῖν ἔοικας.
ΚΑΛ.: Ἐπεὶ τοίνυν λουσάμενοι ἤκομεν, δύο δὴ ὁ μαιρακίσκος
κύλικας ἔχων ἐτοίμους οὐκ οἶδ' ὅπως ἔδωκεν ἐμοί μὲν τό
φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δέ τό ἀφάρμακτον ἔδωκεν· εἶτα ὁ μὲν
ἔπινεν, ἐγὼ δέ αὐτίκα μάλα ἐκτάδην ἐκείμην ὑποβολιμαῖος
ἀντ' ἐκείνου νεκρός. Τί τοῦτο γελάς, ὦ Ζηνόφαντε; Καί μὴν
οὐκ ἔδει γε ἐταίρῳ ἀνδρὶ ἐπιγελαῖν.

Τέλος ενότητας

Τις απορίες και τις ερωτήσεις σας στείλτε τις στο e-mail:

kkoliaraki@arnos.co.gr

Η καθηγήτρια κα Κολιαράκη θα ορίσει δωρεάν ζωντανή επικοινωνία για να σας απαντήσει (on line).

Περιμένουμε τα σχόλια και τις παρατηρήσεις σας, τα θετικά μας ενθαρρύνουν και τα αρνητικά μας βελτιώνουν

www.tutor.uni-learn.gr